

vára jedno obdobie teoretickej práce v marxistickej jazykovede. Vyslovujeme predpoklad, že centrálnym problémom materi-

stickej teórie jazyka sa odteraz stane mimoriadne zodpovedný problém vzťahu subjektu a objektu v teórii odrazu a znaku.

B. V.

K JUBILEU LENINOVHO MATERIALIZMU A EMPIRIOKRITICIZMU

Celé piate číslo vľahnjšieho ročníka časopisu Voprosy filosofiji je venované významnému jubileu — päťdesiatemu výročiu vyjdenia Leninovej knihy *Materializmus a empiriokriticizmus*. Popri redakčnom úvodníku je v čísle uverejnených 13 väčších statí od popredných sovietskych filozofov a vedcov, jedna stať od amerického autora a niekoľko bibliografických poznámok.

V úvodnej stati sa všestranne hodnotí význam tejto klasickej knihy marxistickej filozofie v dobe jej vyjdenia i v súčasnosti. Vyzdvihuje sa najmä úloha, ktorú kniha zohrala v obrane a rozvinutí filozofických základov marxizmu, v boji proti revizionizmu a najrôznejším odtienkom idealizmu. Osobitne sa zdôrazňuje leninské chápanie princípu straníckosti, ktorým musí byť preniknutá aj súčasná marxistická filozofia, veda i socialistické umenie.

Rozboru Leninovho riešenia gnozeologickej problematiky sú venované štúdie M. M. Rozentaľa a A. G. Jegorova. V štúdiu *Veľký prínos do marxistickej teórie poznania* sa M. M. Rozentaľ zaoberá najmä Leninovou kritikou pozitívizmu a ukazuje, že Leninove myšlienky neustratili na aktuálnosti ani v súčasnom boji proti pozitívizmu, ktorý sa bezúspešne pokúšajú brať do ochrany revizionisti. „Zásluha Materializmu a empiriokriticizmu spočíva práve v tom,“ píše, „že toto dielo ukázalo, že nejstávajú ‚prechodné formy‘ medzi idealizmom a materializmom a zbavilo pozitívizmus aureoly akéhosi ‚zvláštneho‘ systému, odlišujúceho sa od idealizmu.“ Dôsledky, aké z leninského chápania gnozeológie plynú pre oblasť estetiky, rozoberá v štúdiu *Leninská teória odrazu a súčasný revizionizmus v estetike* A. G. Jegorov. Podrobuje v nej kritike najmä niektoré názory revizionistov G. Lukácsa, I. Vidmara a R. Zimanda. Konfrontujú ich s Leninovými myšlienkami, odhaľuje ich subjektivistický, revizionistický charakter. Problematike estetiky a umenia vo svetle Leninovho Materializmu a empiriokriticizmu je venovaná tiež stať V. S. Kernenova *Leninská*

kritika marxizmu a kríza súčasného buržoázneho umenia.

Ďalšie state jubilejného čísla Voprosy filosofiji sú venované niektorým špeciálnym aspektom Leninovho Materializmu a empiriokriticizmu. V štúdiu *Ateistický význam knihy V. I. Lenina* rozoberá autor S. V. Jurovskij otázku kritiky náboženstva a mysticizmu, obsiahnutej v Leninovom diele. Citujúci akademika S. I. Vavilova, autor hovorí, že ľudské myslenie je tejto Leninovej knihe zaviazané za to, že „do hmly idealizmu, mysticizmu, bohohľadačstva tej doby sa rozhodne vreczal ostrý, svetlý lúč leninskej materialistickej kritiky.“ Ďalej tu nájdeme stať akad. V. G. Fesenkova *Principiálne výdobytky súčasnej astronómie*, článok člena korešpondenta Akadémie vied SSSR N. M. Sisakjana *Leninove idey nachádzajú potvrdenie vo výsledkoch súčasnej biochémie*, článok členky Akadémie lekárskeho vied SSSR O. B. Lepěšinskej *Idey Lenina sú nesmrteľné a iné*.

Do jubilejného čísla prispel aj americký marxistický teoretik Harry Wells. V štúdiu *Materializmus a empiriokriticizmus V. I. Lenina a boj s americkým pragmatizmom* sa zaoberá nielen významom knihy pri odhaľovaní idealistického charakteru pragmatizmu a jeho kritike, ale podáva tiež stručný historický náčrt osudov tejto knihy v USA. Zo štúdia Leninovej práce — píše H. Wells — vyvodili americkí marxisti pre seba ponaučenie, že revízia dialektického materializmu môže priviesť jedne k idealizmu, môže slúžiť jedine záujmom buržoázie, obskurantizmu a fideizmu.

Jubilejné číslo Voprosov filosofiji, ktoré okrem spomenutých obsahuje rad ďalších statí a článkov o Leninovom *Materializme a empiriokriticizme*, je cenným príspevkom k poznaniu veľkého historického významu tejto Leninovej knihy i k štúdiu jej aktuálneho dosahu v boji proti súčasným pokusom o revíziu filozofických základov marxizmu.

Okrem jubilejného čísla *Voprosov filosofiji* vyšli pri príležitosti päťdesiateho výročia *Materializmu a empiriokriticizmu* aj osobitné zborníky. Jeden z nich — *50 let knigi V. I. Lenina Materializm i empiriokriticizm*

— vydala permská Vysoká stranická škola. Obsahuje päť statí. Osobitné zborníky vydal aj Filozofický inštitút Akadémie vied SSSR a filozofické katedry Moskovskej štátnej univerzity. s-a